

اداره مرکزی :

آنقره ده ، معارف ائمينلىكى ياشندهكى دائره
استانبول جاده سنده آنقره

استانبول بوروسى :

استانبولده ، آنقره جاده سنده ۸۷ نومروده
دائره مخصوصه

حيات

هيازه دامامهيازه ... ديباه راها هيرره هيات قاتالم ا...

نومرسي هيربرده ۱۵ غروردر .

سنه لکي پوسته ابله ۷,۵ ليرا .
(اجنبي مملکتلر ايچين ۷,۵ دولار) .

ايونه واعلان ايشلري ايچين استانبول بوروسه
مراجعت ايديلير .

يازي ايشلرينك مرجهي آنقره مرکزيدر .

صايي : ۶۴

آنقره ، ۱۶ شباط ، ۱۹۲۸

۳ مئی جلد

صاحبه

تضرعاده سي برصرت بحراني نتيجه سيميدر ؟

وجد ، عيني الم ، عيني حظ ايچنده يونغوران
استقلال حربى كبي عظيم بر وقعه موجوددر .
بونلرك مى كته اوزرنده برلشديرىچي هيچ بر
تأثير ياماديغنى ناصيل قبول ايديه بيليرز ؟
بالعكس بوقاريبي استاتستيق كوسته ريبوركه
چوجوقلرينى اجنبي مؤسسه لره ييراقانلرك مقدارى
آزالقده در . بونك مختلف سيديلى مياننده
« مى اتباه » ك اثرى ده موجود بولوندينى
شبه سزدر .

اونك ايچين نه تنصر حاده سنى ، نه ده اجنبي
مكتبلر ده بر چوق تورك چوجوغنك بولونماسى
واقعه سنى اوزاق سيديله عطفه لزوم يوقدر .
نجه تنصر حاده سى ساده جه بر مکتب ، بر تربيه
واقعه سيدر . اجنبي مکتبى تماماً غير طبعى بر تربيه
محيطيدر . باشليجه واردات منبعى دينى تاسيسلر
اولان بو مکتبلرك هدفى امكان مرتبه سننده
طلبه سنك روحنده منسوب اولدينى دين وملت
محبتنى توليد ايتمكدر . بوده غايت طبيعيدر .
بر فرانسز مکتبنده كى « پيرياخود فرره »
بر آمريقان مکتبنده كى ميس ، اكر آلنه توديع
اولونان چوجوقلرى و كنجلرى محيطنه نافع
اولامياحق حاله كتيرمكدن وجدان عذابى
دوياجق درجه ده انسانى مفكوره ايله مجهز
دكلسه صنفنده ، مکتبه ، كندى ايناندينى ،
وياخود اينانديرمق ايسته ديكي فكرلرى تلقينه
مساعد محيط ياراتير .

هر معلم ، يالكز برطاقم شيدئى حقيقتلردن بحث
ايتمز . سوزلريله ، وقعه لر حقنده ياپاجنى تفسيرلريله ،
حركتلريله ، بالخاصه صنفنده و مکتبه وجوده

رهبرلرينك چوجوقلرينى ده نيچون اويابانجى محيطلرده
كورديكمزى ده درين بر صورتده تحليل ايتملى يز ،
فؤاد بكة كوره تورك جامعه سنك استنادكاهنى
تشكيل ايدن مى تساند باغلى اوزون
سنه لردن ياواش ياواش جوزولمشدر . تنصر
واقعه سى ساده جه بونك نتيجه سى اولان
ديكر بر چوق حاده لره مياننده ، محدود بر
تظاهر دن باشقا بر شو دكلدر .
اكر بويله ايسه تنصر حاده سنى بر مکتب
وتربيه مسئله سى كى دكل ، بلكه تورك جماعتك
تساندينى ضعيفله تنامللرك نتيجه لرى اولارق باقق
لازم گليور . عييا مسئله بويله ميدر ؟
بو حكى قبوله بر كره اليزده كى استاتستيق
مانعدر .

ايتاتستيق ، فؤاد بلك ادعاسنك عكسه
اولارق اجنبي مکتبلرينه كيدن چوجوقلرك
كوندن كونه چوغلما ديغنى ، بالعكس آزالديغنى
كوستريور . ۹۲۶-۹۲۷ درس سنه سى ايچنده
اجنبي مکتبلرينه دوام ايله ين طلبه موجودى
(۱۳,۴۰۰) در . حالبوكه ۹۲۷-۹۲۸ سنه سنده
بومکتبلره مداوم طلبه (۱۱,۱۰۰) ايتمشدر . صوك
سنه ظرفنده بارز بر نقصان وارددر . بو حالده هر سنه
اولكيلردن دهافضله اولارق تورك چوجوقلرينك
اجنبي مؤسسه لره ييراقيلويوردىكى واقع دكلدر كه
بونى درين بر حرث بحراني نتيجه سى عدايده لم .
تنظيما تديبرى مى تساند كوندن كونه ضعيفله ديكنى
قبول ايتمك ده منطقاً قابل دكلدر . چونكه
هر شئى بر طرفه ييراقسه ق بيله ، اورناده هيچ
اولمازسه بالقان حربندن صوگرا چوق قوتله نن
ملى جريان وار ، تهات متبادياً روحلرى عيني

هر حاده يى حقيقى ماهيتيله تدقيق ايله مك ،
وضعيتى تعينه و آتى ايچين واضح بر تدبير آلمغه
خدمت ايددر . بروسه آمريقان قولله ژنده كى
اوج كنجك تنصرى حاده سنك ده حقيقى سيديلى
آراشديرملى يز . بوسايه ده نه يايقى لازم كله جكنى
قطعيته تثبيت ايديه بيليرز . اكر بر حاده يى اولدقچه
اوزاق وپك گرفت سيديله ربط ايدرسه ك مسئله
كافى درجه ده نور ايتم وهان ازاله ايتمكه مجبور
اولديغمز وضعيت آكلاشيلا ماز . تنصر حاده سنك
سببى نه در ؟ جمعيتده حاصل اولان مفكوره ضعيفك
بر نتيجه سيميدر ؟ عييا بعضى كنجلر روحلرنده
اينا ناچقلى بر مفكوره بولامادقلى ايچينى بر تاقين
ايله يسوعك ديننه محبوب اوليور مشلردر ؟ ياخود
برطاقم و ليلر مى تساندك قوتى حس ايتمكلى ايچينى
چوجوقلرينى لا قيد بر صورتده اجنبي مکتبلرينه
ويريور و اونلرك هر هانكى بر عقيده يه
صاحب اولمالرينه قارشى سيرجى قاليورلر ؟
بو سؤاللره جواب آراشديرمق لازمدر .
چونكه آنجق بو سايه ده بروسه حاده سنى كنيش
بر اجتماعى دردك تظاهرى كى باقغه مجبور اولورز .
ياخود اونى بر تربيه و مکتب مسئله سى شكلنده
مطالعه ايددرز . كوپر يلى زاده فؤاد بك « حيات » ك
كچكى نسخه سنده تنصر حاده سنى چوق كنيش
سيديلك نتيجه سى عد ايديور و ديورلر كه تنصر
وقعه سنك ، باشليجه طاملى اولارق مملكتمزده
اجنبي مکتبلرينى كوسترمك ده نجه سطحى بر
مشاهده در ؛ تورك چوجوقلرينك او جنس
مکتبلرى نيچون سنه دن سنه يه داها فضله دولدور .
دقلىرى و مملكتك سياسى ، حرثى ساحلرده كى

کثیره چکی بر نوع محیط ایله چو جو قورک حسلری اوزرنده ضروری تلقینلر یابار . شیمدی سز کنجلك قلبنده معین اعتقادلر او یاندر منی هدف اتخاذا ایله بر مکتب تصور ایدیکز ، اولک ایچنه ، وضع و حاللریله کنجلك اوزرنده قولایلقله سلطه تأمین ایله بیله جک و اولنلرک هر نوع حسلری بلا پروا استئمار ایله جک معلملر قویوگنز ، البته بونلر ، سجه سی تشکل ایتمه مش و حائله محیطلریله تمامی بالکز تعطیل زمانه منحصر قالمش اولان طلبه سنه کندی اعتقادینی قولایلقله آشیلار . ایسته بروسه ده کی تنصر حاده سنک سبی ، بنم نقطه نظریه کوره بودر .

شیمدی ناصیل اولویورده بر طاقم حائله چو جو قورینی بو غیر طبیعی محیطه بیر اقیورلر ؟ عییا بو بالارک هپسنده ملی حس ضعیفه مشیدر ؟ بجه بوکا مثبت اولارق حکم ویرمک دوعرو اولاماز . بو بالار چو جو قورینی بو مکتبلره ویررکن اولادلری ناصیل بر محیط ایچنه بیر اقدیغنک فرقنده بیله دکدرلر ، علی الاطلاق تربیه حقنده کافی معلوماتلری یوقدر . بونلری او مکتبلره سوق ایله بر سبیلر متنوعدر . بر کره کافی ثروتی اولان اولان و کندینی موقع صاحبی عد ایدهن بر قسم ولیلر واردرکه چو جو قورینی خلق اولادیله برابر بولوندیرمق ایسته مزملر . بونلر آرزو ایدرلرکه چو جو قورینی آنجق کندی صنفلرندن اولان بابا و آنه لرک چو جو قوریله تماس ایستینلر ، کندیلری ده اولادلری اوغرنده فدا کارلق یاپارق بویله بر محیطه ، بر مکتبه قویدقوری ایچین او کونسینلر . ایسته اجنبی مکتبلره چو جو قورینی ویرن حائله لردن بر قسمک ، آز ویا چوق مشعور حسلرندن بریسی بودر . دیگرکی لسان مسئله سیدر . بعضیلری ایچین لسان بر واسطه دکل ، عادتا بر غایه در . « اوغولوم ، قیزم لسان او کره نسینده نه اولورسه اولسون ، دییه دوشو . نلریمز مع التأسف چوقدر . بونلر قولایلقله چو جو قورینه لسان او کره ته جکری بر محیط آرارلر . ونک ایچین اولادلری اجنبی مکتبلرینه ویرمکی وظیفه بیلرلر ، بعضیلری ده روم ، ارمنی اقلیتلرینک ، تجاری حیاته کی موفقیترلرینک سرینی اکثریتله اجنبی مکتبلرنده بولونمش اوللارینه عطف ایدرلر . کویا بو مکتبلر « حیات » قوتله

حاضر لایورلر مش .. بونلر آراسنه ، سورویا فره رک ، چو جو قورله مکتبلری قولایلقله سودیرمک ایچین یاپدقوری صنی حرکتلری تقدیر ایده نلری ، یا خود بو مکتبلرک خارجاً محتمم کوزونه لرینه قایلانلری علاوه ایدر سه کز . تورک بابالرینک نه ایچین بو مکتبلره اولادلری تسلیم ایلدکری چاقوق آ کلاشیلیر . چو جو قورینی اجنبی مکتبلرینه ویرمکه سائق اولان باشلیجه سیدلر بویله تثبیت ایدیلنجه وضعیت تنور ایدر و اجنبی مکتبلرک وجوده کتیردیکی محیطدن تورک چو جو قورینی ممکن مرتبه اوزا قلاشدیرمق ایچین یاپیلما سی لازم کلن تدبیرلرده میدانه چیقار . اک فنا مکتب ، اجتماعی و ملی محیطه نافع اولمغه مساعد قابلیتلری ویرمه مین مؤسسه لردر . اجنبی مکتبلر بالکز بو قابلیتی ویرمه مکله قالماز ، مؤسسه نک استهداف ایله دیکی دینی ویا ملی تأثیر آلتنده محیطک معنوی حیانه کیت کیده یابانچی کنجلك یقشدیرر . بو تأثیره مختلف سبیلره مقاومت ایدر نلر بولونایلیلر . نه کیم بروسه قولله ژنده تنصر ایدهن اوچ چو جو غه مقابل ، اولنلرک حرکتی قبیح ایله ن ، اولنلری تعقیب ایدرک کیتدکری بولدن چویرمک ایسته ن ، نهایت حائله لرینه خبر ویرن ده ینه بو مکتبک تورک طلبه سیدر . انسان روحی اوزرینه واقع اولان سائیرلرک عکس العمللری قطعی اولارق کسدریله مز . چونکه او عکس العملره مقاومت ایدر جک دیگر عامللرده واردر . بالکز محقق اولان بر شی واردرکه دینی ویا ملی غایه لرله آچیلان وایله اداره اولوندینی محقق اولان اجنبی مکتبلری چو جو قورله قابل اولدینی قادر یابانچی مفکوره لر ویرمکه مساعد محیط خلق ایدر لر . بو محیط ، سجه سی تشکل ایتمه مش و قوتلی حائله تأثیرینه معروض قالماش تورک کنجلكرینی اطرافنه قارشئ تماماً یابانچی بر حاله صوقایلیر . بعضاً مؤسسه نک منسوب اولدینی دینی ویا ملی محیطده باشامق ارزوسنی ده ویررک زوالیلری بدبخت ایله بیلیر . اجنبی مکتبلرینه چو جو قورینی ویرن حائله لرک کتیرسی منور کیمسه لردر . بونلره بو حقیقتی آ کلا تایلیر ، ته لکی کویستره بیلر سه ک قسماً بو یا کلیش یوله کیتمکدن کندیلرینی قورورر . بن امینم که اجنبی مکتبلرینی اداره ایدرلرده وجوده کتیردکری مؤسسه لرک ناصیل غیر طبیعی وضعیتده بولوندیغنک فرقنده درلر .

بونوع مکتبلردن برینی اداره ایدهن برذاتله صرف نظری ساحه ده حسب حال ایله دیکم زمان بو وضعیت اوده انکار ایده مه مشدر . بزه انسانی بر حسله یار دیم ایتمک ایسته نلر ، بونی منحصر آ تورک ایله و تورکیا احتیاجی ایچین یاپمالیدرلر . آمریقالیلر بروکسل دارالفنونی ایچین عظیم معاونتده بولوندیلر . فقط بو معاونت یرینه بروکسلده بر آمریقادارالفنونی آچق ایسته مدیلر . تورکیایه یاپیلاجق انسانی معاونتده آنجق بونوعدن اولایلیر .

بر طرفدن دولتک ، دیگر طرفدن حائله بابالرینک شعورلی مقاومتی یاننده ملی مکتبلریمیزی ماده و معناً ایلشدیرمک ایچون هر سنه دهه فضله جهد صرف ایتمکی ، قوتلی لسان او کره تمک ایسته ن چو جو قور بابالرینه قولایلق کویستر مکی تأمین ایله بیلر سه ک قیسه بر زمانده مملکت تساندینی بوزان و تماماً یابانچی بر صنف وجوده کتیرر جک ماهیته ده اولان بو مؤسسه لرک ضرر لرینی اور تادن قالدیر ایلیرز .

بجه تنصر وقعه سنی و اجنبی مکتبلرینه چو جو قورینی ویرن بابالرک وضعیتینی بو صورتله مطالعه ایتملی و یاقین سبیلرینی بولمالی بز . تاکه مثبت ساحه ده بورویه بیلیمک ایچین او کز تنور ایدر بیلسین .. بالکز شونی ده اعتراف ایتملیدر که ادبیات فاکولته سی ریئسنک اور تابه قویدینی بحر ان ده واقعدر . فقط بجه بو ، ملی حسک ضعیفه مه سنه مستند اولمقدن زیاده بر فکر بحر انیدر . متفکر طبقه مز درین بر انقلابله حصوله کلن وضعیتی نه ایضاح ایله بیله جک ، نه ده آتی ایچین بر افق کویستره جک درجه یه یوکسه له مه مشدر . جدی وسلطه صاحبی بر متفکر طبقه نک اولماما سی بوزندن هیچ بر تنقیددن قورققسزین هر کس اجتماعی حیات ایچین بر تدبیر اور تابه آتمده کندینی سربست کورمکده در . فقط بو فکر قاریش یقفلغندن قور توملق ایچین نصیحت ویرمک کافی دکدر . یول آچق ایچین صنعت آبدلرینی یقیدیرمقدن قورومق ایسته یور سه ق ماضیدن قالان بو اثرلرک قیمتی طانیتدیر اجق اثرلر یازمالی بز ، ملی تاریخمک قیمتی ، اولنلری ماصال شکلنده کورمک و او قوتق ایسته نلردن قور تولدیغمز زمان

بر قزلباش شاعری : پیر سلطان ابدال

اسکی بکتاشی «جونک : مجموعه» لرنده «پیرسلطان» ویا « پیر سلطان ابدال » ك بر جوق «نفس» لرینه تصادف اولونور . « درویش روح الله » طرفندن نشر ایدیلن « بکتاشی نفسلی » نده [کتابخانه سودی . ۱۳۴۰ ص ۷ ، ۲۵ ، ۲۸ ، ۳۳ ، ۳۹ ، ۶۳ ، ۶۸ ، ۶۹ ، ۷۹] ، صوگرا ، « بسم آنالای بك » ك « بکتاشیك و ادبیاتی » نده [استانبول ، مطبعة عامره . ۱۳۴۰ ص ۶۱ ، ۶۲ ، ۶۳ ، ۸۲ ، ۹۶ ، ۹۹ ، ۱۰۲ ، ۱۰۳ ، ۱۰۵ ، ۱۰۶ ، ۱۱۰ ، ۱۲۰] « پیر سلطان ابدال » ك نفسلی مقید در . بوجنس مجموعه لرنده ، مستنخلر بعضاً محاصری دكیشدردكری ایچون ، عین منظومه نك بر مجموعه ده باشقا ، دیگر مجموعه ده باشقا شاعرلره اسناد اولوندینی کورولور ، بونك دیگر برسبی ده ، بکتاشیلر آراسنده آغزدن آغزه انتقال ایدن بو اثرلرک ، اکثریتله آغزدن مجموعه لره قید ایدیلر سیدر ، و اشته بوندن دولایی ، عین منظومه نك مختلف مجموعه لرده کی متلری آراسنده اکثریتله بو بوک فرقلر وجوده کلیر . مثلاً « پیرسلطان ابدال » ك « درویش روح الله » ك اثرنده قید ایدیلن بر شعری [ص ۳۲] ، بسم آنالای بك ك کتابنده « خطایی » نامه مقیددر [ص ۶۴] ، كذلك ، بسم آنالای بك ، کتابنك ۱۱۰ نجی صحیفه سندده « آبدال موسی » نامه قید ایدیلکی منظومه بی ، ۱۲۰ نجی صحیفه ده « پیرسلطان » نامه تکرار قید ایشدر .

مؤخر دور لرنده یازیلش بکتاشی جونکلرنده « پیر سلطان » ك داها بر طاقم منظومه لرینه تصادف ایدیلکده اولدینی کی ، داها اسکی دور لره عائد مجموعه لرنده آراسیرا اونك اثر لرینه راست کلینیور . كذلك ، « شاه خطایی » به یعنی مشهور « شاه اسماعیل » . اسناد اولونان و هجری اونجی عصر قزلباشلرینك آداب وارکانی محتوی اولان « مناقب الاسرار

بهجة الاحرار » آدی اثرده ، « خطایی » قول همت ، قول عادل ، قول مظلوم » کی قزلباش شاعرلرینك اثرلری آراسنده « پیر سلطان ابدال » ك ده اوچ منظومه سی موجوددر [خصوصی کتبخانه مزنده کی یکانه یازمه] . مع مافیہ بن ، المده کی نسخه نك اون برنجی عصرده استنساخ ایدیلدیکنی ، بو منظومه لردن بعضیلرینك اوصیراده اصل اثرک متنه ادخال وهلاوه اولوندینی تخمین ایشکدهیم . اصل اثره کتجه ، اونك هر حالده « شاه طهماس » زماننده یعنی اونجی عصرده ترتیب ایدیلدیکی صراحة آ کلاشلیقمده در .

« پیر سلطان » ك بعض اسکی مجموعه لرنده مقید بر منظومه سی ، اونك زمانی و تلقیاتی حقنده بزه بر فکر ویره بیله جک ماهیتده اولدینی ایچون هینا نقل ایدیورم :

۱

خضر پاشا بزى بردار اتمدن
 آجیلک قبولر شاهه کیدهلم
 سیاست کونلری کلوب یتهدن
 آجیلک قبولر شاهه کیدهلم
 کوکل چیتمق ایستر شاهک کوشکنه
 جان بویانق ایستر هل مشکنه
 پیرم علی اون ایکی امام عشقنه
 آجیلک قبولر شاهه کیدهلم
 هرزیه کیتهم بولم دو ماندر
 بزى بویله قیلان عهد وماندر
 زنجیر بونیم صیقدی حالم بماندر
 آجیلک قبولر شاهه کیدهلم
 یاز سیلی کی آقار بن چاقلام
 خنجر آلوب جکر جگم داغلام
 غریب قالدیم شوآزاده آغلام
 آجیلک قبولر شاهه کیدهلم

پیرسلطان ایدر سروتلو شام
 یارام یاش اولدی صیزلار جکر کام
 عرشه دیرک دیرک اولشدر آم
 آجیلک قبولر شاهه کیدهلم

۲

قول اولایم قلم طوتان الکه
 کاتب احوالی شاهه بویله یاز
 شکرلر ازیم شیرین دیلکه
 کاتب احوالی شاهه بویله یاز

الهی سه وه رسه ک کاتب بویله یاز
 دون وکون اول شاهه ایلم نیاز
 اومارم بیقیلسون شوقانلی سیواس
 کاتب احوالی شاهه بویله یاز

سیواس ایلررنده زیلیم چالینور
 جاملی بللر بولوک بولوک بولونور
 بن دوستدن آریلدم باغرم دینور
 کاتب احوالی شاهه بویله یاز

منافق هر دیدیکی اولبور
 کل بکزم صارا روبن صولبور
 کیدی سروان شاذ اولوبن کولبور
 کاتب احوالی شاهه بویله یاز

پیر سلطان ابدال می خضر پاشا
 کورکه نهل کلور صاخ اولان باشه
 حسرت قویدی بزى قوم قارداشه
 کاتب احوالی شاهه بویله یاز

عین حادثه ایله علاقه دار اولدینی آ کلاشیلان بوابکی منظومه ، « پیرسلطان ابدال » ك یاشادینی زمانی و مملکتی آ کلامق ایچون بزه ایکی ایپ اوجی و بریبور : « خضر پاشا » بزم شاعری ، یاخوده ، اونك الملربی ترم ایتدیکی و منسوب اولدینی زمه بی « قوم

متادیا ماضیدن « خام ماده لر » اورتایه چیقارمقله ملی محبت ویریله مز .

ملی و انسانی هدفله متوجه جهدلری کوسته رهن و بوکونی تنویر ایله بن اثرلردرکه ذهنله آیدینلق ویریر . آنجق بونوع اثرلردرکه فکر بحرانی آزالتابیلیر .

محمد امین

النه کچهن وثیقہ بی قیمت واهمیتنی تقید ایشکسزین و بوکونله اولان مناسبتنی کوسته رمکسزین اورتایه آتاندردده هیچ بریز بیراقایور و بونوع تدقیقاتک بیهوده اولدینی فکرنی ویریبور .

بوکونکی کنجلك ، وقعه لر ، وثیقه لر اوزرنده ترکیب یاپانلرک اثرینه محتاجدر . بو ترکیبلر بوکونی قسماً تنویر ایدیه بیلمه لی ، کنجلره یارینکی حیاتنده رهبرلک ایدیه بیلملیدر . وقعه لر علم ادبی النده ، اساطیر صنعت آدملری النده قیمت کسب ایله لر .

آ کلاشیلان جقدر . چونکه بوکونک ملی حیاتی ایله دنونک حیاتی آراسنده کی مناسبت تعین ایله به جقدر . حالبوکه مطبوعات ساحه سنه باقارسه کز بر طرفدن بوکونی دون ایله هیچ علاقه دار کورمه بن ویکیلک نامه خاطرینه کله نی یازانلر ، دیگر جهندنده بوکونی تشکیل ، یاخود ماضیده کی بر دوری کوسته رمک اعتباریله قیمتی مشکوک بر طاقم وثیقه لر اورتایه قویانلرله دولشدر . برنجیلر ناصیل کنجلك اوزرنده مضر تأثیر یاپیبورسه